

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Györgyfalva M. utóda könyvkereskedése, hová a lapszellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adának vissza.

PRINCIPÁLIS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL,
Füvévár.

Nyitótéri czikketek
soronként 40 fillérért készülnek.
Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár:
Égész évre 8 kor. (Kalföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőszobában számítottak

Petroleum forrás feltalálása Gyimesben.

A világító anyagoknak ásványi anyagokból való gyári előállítására és tisztítására a 19. század találmánya. Bizonyára egyik-e az a lettint szárad legfontosabb és legjelentékenyebb művelődési tényezőnek.

A 19-ik század első tizedeiben kezdé meg diadalmenetét a világító gáz a civilizált világban és a nagyobb, sőt a közép-és kisebb városok házáinak, valamint üzleti és dolgozó helyeinek addig nem ismert fénymeinnel szolgálóként, az utcákon pedig, melyek ez időig szegényesen vagy általában nem is valának világítva, élénk forgalmat tett még este is lehetővé.

Igaz, hogy a petroleum, valamint a vele rokon gyanták tulajdonképpen nem új találmány, mert mintegy 4000 év előtt ismeretes volt, az ókori népeknél a nyers anyag különféle alkalmazásában állott. Babilon és Ninive városok romjai telismerhetőleg mutatják, hogy épitőkül-kül aszfalt vakolatot használtak, melyhez ez utóbbi az Eufrát folyó közelében lévő forrásokból merített kőolaj leparologtatásával szerkeztek. A régi egyiptomiak előtt sem volt a kőolaj ismeretlen, sőt tudjuk, hogy a mumiák elkészítéséhez alkalmazták, de ipari és nemzetgazdasági jelentőségre a lettint XIX. század első felében, vagyis 1815-ben kezdett vergődni, a midőn az amerikai Pennsylvánia és Ohio államokban sokanák feltárásnál nagy mennyiségű kőolajra bukkantak, a mit egyelőre inkább gyógyászati célokra használtak.

A mai petroleum kereskedelem és ipar kiindulási pontjúl mindazonáltal az ötvenes évek vége tekintendő, a mikor az „olajláz” beállott az amerikai államok-

ban a kutatás, feltárás rohamos lépésekkel történt a nyers olaj tisztított állapotban a világpiacra lépett. Ennek hírére kezdett Europa némely államaiban is a petroleum keresés előtérbe tolni a így keletkeztek Oroszország Baku vidékén a bőségteljes források, Csehországban fotógn és parafin gyárak, valamint Galiciában azok a kutak, melyek a petroleum versenyben hasznukra nézve ma nagy szerepet játszanak.

A mint tudjuk meggyekben is Gyimesben a Szent-Péter egyházmegye tulajdonát képező Bálványos havas területén a nevezetesen Rakottgyáson több rendbeli kísérlet tárgyát képezte az utóbbi években a petroleum feltárása, melyet ama havások a legnagyobb bizonyossággal melükben rejtenek.

Az 1893. évben egy angol társaság szakemberei a Rakottgyáson a petroleum kutatást 3 kutással megkezdették volt a bár 41 méternyi mélységre a keresett petroleum némi jelű mutatkoztak, a társulat a munkát abban hagyta.

A mi ezeknek nem sikerült, értesülésként szerint talán akerült Molnár József szeredai ügyvéd, volt országgyűlési képviselőnknek, a ki Nagy Desző geológus szakértő által több mint két év óta kutatásokat folytat a vármegyének határul szolgáló keleti kárpátok különböző szakaszán kőszén, grafit, réz, ezüst egyéb hasznos ásványoknak feltárástá czéljából.

Ilyen vizsgálatások közben Nagy Desző megbízott geológus azon megyőződésre jutott, hogy a Tatros völgyében a nevezetesen a gyimesi vasút állomás közelében egy nagyobb mennyiségű tartalmazó petroleum medence van,

mely pedig a felzintől nem is túlságos mélyen. Ennek folytán a helyszínről, a kőzetek alakulásáról, fekvéséről, minőségéről mint egy 10 méternyi aláfúrás után tüzetes leírás készített a észrevételeit dr. Koch helyesi geológussal közölte, a ki azokról helyesnek jelentvén ki, azon véleménynek adott kifejezést, hogy azon tájon a petroleum köztételekkel feltárástól lesz.

Ezen szakvélemény által biztatva, Molnár József saját költségén az alag mélyítését mintegy 40 méterig folytatta, mikor a feltérő gázok a további munkát megakadályozván, annak folytatása végett érintkezésbe lépett egy frankfurti czéggel, mely közlelbből egyik szakértőt tagját a helyszínerre küldvén, ez teljesen igazolta a Nagy Desző és dr. Koch nézeteit a a géplúrás általi feltárástá közösen nyilatkozott, ha arra szükséges összeg rendelkezésre bocsátatik.

Örömmel regisztráljuk tehát ezt a nálunk esemény számba menő fontos fel fedezést már csak azért is, mivel ebben utóbból nem idegen, hanem közleltnél egyik tekintélyes tagját tekinthetjük, kit költséges és fáradságos kutatásában nem annyira a magán, mint inkább a vármegye közérdeke vezérel; mert ha megyénk belseiben rejül különböző természeti kincseink közül egyelőre a most felfedezettnek is lendületet sikerülend adni, ez nem csak a csiki székely nép munkás viszonyai és megélhetési forrásain log lényegesen javítani a a kivándorlást csökkenteni, hanem egyszerűen meggyénk közvagyonosodásának emelését mellett egy oly nemzetgazdasági iparágat mozdít elő, mely a petroleum üzletágban ma mpség fennálló kartellek által teremtett magas árak mérséklésére s közvetve a fogyasztó közönség javára is jelentékeny befolyást

lesz hivatva gyakorolni, csak hogy természetesen ne hiányozzék a megfelelő tőke, miről nézetünk szerint ugy a pénzügyi, mint a kereskedelemügyi minisztereknek is érdekében áll annyival inkább gondolkodni, mint hogy az által az idegen tőke kizorítása mellett nem csak egy szegény vidék népének léterdeke volna gyámoltatást nyerni, hanem az üzlelből és a szállítási forgalomból eredő haszon jelentékeny mérvben gyarapításá az állampénzürt is.

Párisi levél.

(A mai levelezésből.)

Páris. 1900. április 7.

Krisztus feltámadásának örömlinnepét várja az egész keresztény világ. A Szajna partján kétszeres háával zeng fog a „Halleluja!” mert ugyan akkor megszünik, — a XX-ik század kezdetét legmélbőben jelző emberi alkotás, — a párisi világkiállítás kapai.

Mindenki tudja, mit köszönhet az emberiség a Francia nemzetenek, a mely ledöntötte a gondolat szabadság korlátait, jogot szerzett a joggal nem bíróknak s megszabadította az emberi szellemet évszázadok bilncseitől. Ezért tapsol, ezért üng az egész világ Franciaország dicsőségének, ezért szét a föld minden népe hozzájárulni a párisi kiállítás sikeréhez, mert ezzel nem csak ezt a dicső nemzetet, hanem maga magát tiszteli meg.

Mi magyarok különös lelkesedéssel veszünk részt a párisi világkiállításban. Sikra szállunk a nagy nemzetek között, hogy most is megmutassuk nagyságunkat, munkánkat, tudásunkat, amit megmutattuk nyers erőnk, politikai bölcsességünk az évszázadok csaták zivataraiban, amikor védpauzsal szolgálatunk nyugatnak kelet hordái ellen, ez által biztosítva nekik a békés előre haladást a kulturában, a munkában, a tudományban.

Nem rég tettük le a kardot, csak nem rég engedte meg a sors nekünk, hogy a békés munká után szerezzünk több babért imádot hazánkban. Csak nem rég... A munkánk vára-

A „CSIKI LAPOK” TARGÁJA.

Bölcs visszavonulás.

Irtá: **Bismaháry István.**

Nagyságos uram, egy ózinte vallomást: a levélapir, amelyre tegnaptól kelet becsapó problémáit írni méltóztatott, kértve érte azoknak a híres viaszszinű papiroknak, amelyeknek szerkesztőségünk régi ismerőse, az irodalmi nagyságos asszony szökte hozzánk a kérdéseit intézni. Egy dolog világos tehát: az hogy ön, nagyságos uram, a mi népszerű nagyságos asszonyunk, hites férje. Ez a körülmény mindenesetre közremunkál, abban, hogy problémájára ezennel válaszoljunk; hiszen kedves nejt mint egy ismeretlen családtagot szoktak emlígetni barátosság lampánk alatt. Ó az, aki benntünk rendszerint azzal a kérdéssel keres föl, divatos-e még a sandvich az előkelő szurkon, illik-e, hogy a magányosan fűződő asszony Balatonföldény udvaroltáson magának, mit tesz a jól nevelt társaság néma, ha egy kikerázott két körjével találkozik? Mi e mindenképpen elemes problémákat fölünk telteleg megoldani igyekszünk: a kedves neje, a nagyságos asszony, ugy látszik, meg van elégedve a szolgáltatásunkkal. Miért ne állunk tehát az ön rendelkezésére is, mikor az élet viharát kösöpete hozzánk fordul? Leveleire kézzelgály válaszolunk tehát, de mielőtt ezt tenőnk, engedje meg, hogy kalapot emeljünk tisztelt úri családja előtt, mely egy magában több problémát fogyzast, mint más ház háttársas egyéttvére.

A viaszszinű levelekből, melyeket kedves neje ó nagysága hozzánk intéz, rég tisztában vagyunk azzal, hogy ön, nagyságos uram, ama bengáliai tigrisek körül való, akik hűlen élet-párjuk udvarlított véreze marczangolják. Ezt a fölvetésüket nem zárja ki, hogy ön a földmívelési Bank-Eszélyvny-társaság pénztári főnöke; hisz a sötét vélelcei embert rég decenztarizáltak már a legmodernebb hivatalokba. Mond-

juk ki magyarul: ön feltékeny. Ebben abszolúte nincs semmi szegényelni való hiszen csak a természet rendje, hogy az eseten szakleltemberek a báronyosbőrű fehér szobrokra feltékek nyek legyenek. Beszéljünk négyzetek: mi jogon kívánná ön, a rideg, az unalmas, a c-uf, hogy a világ legzsebb asszonya kizárólag az ön kuszálit szakállában gyönyörködjék? Az önzsenék is megvannak a határai: ön csuf visszaélést követet el a társadalom rendjével, ha szép felesége minden pillanatát a maga számára vidétkálná. Az olyan bájos teremtésnek, amilyen ön tisztelt neje ó nagyságát képzeliük, kötelelősege vannak a polgári társadalommal szemben és ön kötelel udvariasan félrevonulni, hogy e tökéletes természetben, e csillagóan fekete pillantásban más emberfia is gyönyörködhesse. Mit akar ezzel az együgyű feltékenykedéssel. Örüljön, hogy ön különb helyzetben van, mint a felesége udvarlói; önnök legalább nincs mit remegni attól, hogy egy vérszemias tigris pejkos szándékait fölfezdi....

Tegnaptól kelet becsapó problémája arra vall, hogy önnök is már kezdi hennőni a feje lágya. A viaszszinű leveleiben ugyanis ezt írja: Hosszabb idő óta feltűnik nekem, hogy tisztelt látogat meg, hol a szabónőjével konferál, s mivel utóvégre is nem vagyok parafától, a minap elhatároztam, hogy utána nézek a dolagnak. Elmentem a barátbőhöz, akit a feleségem állítólag meglátogatott, s ott azt a felvilágosítást kaptam, hogy nőmet a tavasz óta nem látták. Felmentem a szabónőhöz, akivel állítólag egy reggeli ruha ügyében tanácskozik, s a szabónő ártatlanul bevallotta, hogy a reggeli ruhának se híre, se haza. Hol jár hát a feleségem, amikor hazulról elmegy? Mint hogy magamat, féjdelom, a terhes hivatal megakaszt abban, hogy a rejtélyes sésáktól kiderítenem, a mult hét-főn kimentem az Ünlő-utrá. Ahol a kihirdetések szerint egy ügyes detektív foglalkozik a családi titkok kiderítésével. A harmademeti lakásban

egy markos fűző fogalott, aki megállítván panaszkodott így szólott:

— Ne féljen semmit, három nap mulva kezébe adok valamennyi bizonyítékot!

Ez fölöttébb biztató ígért volt s én mégis úgy éreztem, mintha a fogamat buznák. Gúns-ágy, így hívják a magándéktívot, egész az előszoba ajtajáig elkísért s ott még egyszer nyálas- a fölémbre sugta:

— Akár meg is szerkesztheti a válóke-retelet!

Mit temének önök, tisztelt szerk-sztőség, hasonló esetben? Én ószintén bevallom, hogy féltelt lélekkel távoztam a detektív lakásból. A kártyázás nem esett föl, a szivart keserűnek találtam s mikor t. nóm. izlésem ponygolában, ajtó nyitott, majdnem felsikoltottam fájdalommal. Vacsora közben mindögyre csak öt nézetem a mindjobban megfélelősbűt bennem az a tudat, hogy boldogtalan lennék, ha öt sohasem ölelhetném öltőh. Ez estén még talán szebb volt, mint valaha, királyi termetéhez szerelmesen simult a kézzalagoló fehér ruha, báronyos teinje kipirult, éfékete hajában egy vérbőrű szegül virított. Eszembe jutott a detektív ígérte, hogy három nap mulva a kezembem lesz minden bizonyíték. Mi történt, ha csakugyan meg találja bizonyítani, hogy nóm titokban légytörtés jár? Most kézzelme a dolgom, mert a sejtés utóvégre is semmire nem kötelez, de akkor, a biztos tudattal, szivembem, ennek már igazán a lele se tréfa... A bizonytalanság még mindig kellemes érzés lehet, de a pozitív tény, — ojjé. Odakint zahogott a hideg márcziusi eső, időbenem a kálvha vörösrefleksei táncoltak a díofa-kredence rézesajtáin.... Oly meleg, világos, derült volt ez a családias interjú, Mariéka annyí gráciával tipegett ide-oda a szőnyegen, hogy a torkomat elszorította az ijedség: milyen borzalmas lehet most a befűtellen legényszoobában! Mariéka később a zongorához ült e a kedves operettjeimet játszotta; Lillit, Offenbachot, a szentelt milli-milli gyertyát, a Denevér valce-

reit e a szobaleány behozta a fekete kávét.... Egyszerre megbizonyosodott előttem, hogy boldogult eszelektem s a segővta elhajtta a hinta-szék vánkosaiba.... Később, félóra mulva (Mariéka időközben nyugalmora tért), belopóztam a hídge földszobába és ekkor....

Tisztelt szerkesztőség, mit tagadjam: elkövettem a legnagyobb gyávaoságot, amire férfa valaha képes volt. Elválogtatni írásal levelet írtam a feleségemnek, nem többet és nem kevesebbet ennél az öt szónál:

„Vigyázzon magára, minden lépésére ügyelnek!”

A levelet másnap bedobtam a levelezéskénybe és azóta szivdobogva lesem: vajon Mariéka nem is megmutatja-e a különös ügyelmeztelést? Most már három napja, hogy a levelet megkapta, de mindödig abszolúte nem szólott róla. Mi jelent ez? Annyi bizonyos, hogy csatlórtók óta nem lát többé a szabónőhöz, sőt a mulhelti barátinőjét is békén hagyja.

(Stobán vagy gyalázatosan eszelektem-e? Ha pár sorral megvizsgálnánk kételelmeiben, örökre kételelnek tisztelőjüket, a 33-163. számú előfizető.

Nagyságos u-ram, ne beszéljünk bolondokat; ön okosan és férfiasan eszelekded. Csak tegye a kezét a szivére e mondja meg: jó lenne-e most egy rideg hotelsoobában lakni a életb-letlen róstebefekkel viszkodni valami barátágtalan étterem szentala mellett? Otthon a jó meleg szoba, a kiltűnő vacsora, az illatos kávé, teringetett, hagyjunk a meditatásokat Paul Bourgetnek, mert az szegény abból él, hogy medítál. De ön, akinek jó hivatala, szép felesége, kellemes otthona van, ön bizony, hát! Isten, nem szorai arra, hogy együgyű problémákkal bajlódjék. Az ilyesmi csak a Tolstoj regényhősöknek való, nem pedig egy becsültes magánhivatalnoknak.

Fogadják köszönetünket szives bízahadért és adja át kézzelünkkel kedves nejeink, az irodalmi nagyságos asszonyoknak.

Járványok városunkban. Az influenza, mely a jelen tavaszon az egész országot beszáradította, városunkba is elterjedt és igen sokan fehérek beteges és alkalmatlanok a kellemetlen körülményekben. Az eddigi esetekből látni, hogy a betegség könnyebben folyik, így kellő óvatosság mellett nagyobb veszedelmétől nem igen lehet tartani. Az influenza jól nagyban mértékben grassál az úgy nevezett kanyarú, a mely rendszerint kórokozó csak a gyermekkorban szokta megtámadni, most azonban a felnőtteket is sajnálatosan, több felölt ember is fekszik benne súlyos beteg. A gyermekek házaik azonban orra látogatója a alig van olyan gyermekek család, melyet fel ne kerest volna. Némelyek a betegség ilyen nagymértv felépését annak tulajdonítják, hogy az iskolákban annak idején, mikor a baj nagyobb mértékben kezdett felépni, nem zárták be.

Megbongrosott lovak. A sebes haladás az igazán állatokra való hiányos felügyelet ma, nem naponként rindalmat okoz városunkban. Így történt az folyó hó 13-án, nagybetűben is a reggeli órákban. K a z a c s a i somlyói szeminariumi élelemző lovak nagyvalóságú kocsis hanyagsága és vigyázatlanság következtében a szerkeszt elragadták a sebes utcazt vágtatással azüldögöltök végig a piac utcáig eljárnak veszélynek léve ki a járókelőket. Filipp Lajos szolgabírói irnokot, ki a megbongrosott lovak felakart tartoztatni, ellőtötték s nevezett ur fején szerencse csak kisebb sérüléseket szenvedett. A köhíd téjékn az egyik ló zablóját Jakab Odón helybeli kereskedő ragadta meg s többke segítségével sikerült neki a megbongrosott lovakat megfékezni s így eljétt vette az eshetőségek nagyobb szerencsétlenségnek. Azonban kezén és lábán ő is kisebb horzsolásokat szenvedett. Ez eseten annál is inkább ajánljuk a rendőrkapitány ur figyelmébe, mivel ugyanezen lovak itt a városban már harmadizhat ragadtak el. A fogat tulajdonosokat pedig figyelmeztetjük, hogy olyan kocsiokat alkalmazzanak, kik tudnak bánni az állatokkal s vigyázatlanságukkal sem gazdájuknak, sem pedig a közönségnek nem okoznak bajt és szerencsétlenséget.

Kaszánvizsgáló biztos. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítette Csikvármegye közigazgatási bizottságát, hogy a törvényhatóság területére 1898. évi december hó 15-én 77.565. sz. a. kinevezett Rados Lipót kaszánvizsgáló biztosat a szolgálat érdekében h. Gyula-Fehérvárra helyezvén át, a változatlanul fennmaradt kaszánvizsgáló kerület kaszánvizsgáló biztosává Brassóba. Rona Sándor m. kir. államvasutai segédmérnököt, a brassói főköműhely főnökét nevezte ki. Míról a törvényhatóság területén lakó összes kaszánulajdonosok értesítettek.

Keresztynék üldözése. Réges-régen, 1500 éve immár, hogy a keresztynység Rómában is nagyobb terjedésnek indult, annyira, hogy már veszedelmesebb is látszott. A római császárok, miután előre észlelték volna, hogy az ő székvarosok nagyserzett erőszakkal valaha betemették az, a laszcsok jelvényét a kottos kites valján fel, az a Pannón kúpo aját a Szent Péter templom haladta túl. Mintha semmi se történt volna, hogy bírodalmuk fejezve megmunkoltunk a martort testén, gögöket eltiporja az alázat és bírodalmunk egy új állam alakul, hogy eljön „a kor, midőn a kicsapongó istenek hallották, a kor lejár a Jölyöv boldogoknak. — A szenvedők bírák azán a földet, — édes gyönyör leszen halat, könyvet. A ki nem szenvedett, az mind pogány... És valóban a hatalom tényeit félezerdt alatt tönkrozték az eszme fuválva. A legnagyobb szeri fordulatlan volt az az egyetlen, mely valóban megírta az egész világot. Az történt az egész világgal, a mi Nagy Constantinnal: az égen megjelent előtte a kereszt, és rajta a szavak: E jöbön győzelem. És e keresztet, a szenvedés jelé megírta a világ, s üresen maradtak a szohor-istenek szentelt liget, és benőz az alabas romlórtok. A keresztynység fölülépött Rómában és terjedéséről szól a Nagy Képes világtörténet mostani 62-ik füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marzali Henrik, egyetem tanár, a rómaiakról szóló kötet szerzője dr. Gerb József. Egy-egy kötet ára díszes fűlbörkötésben 8 ft., fűzetésben 5 ft. kapható 30 kr. ával. Megjelen minden héten egy lacz. Kapható a kiadónál (Réval Testvérök, Iród. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 14.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

Nyilt körelem. Néhai Vaas József a „Napkelet” 1857. évi folyamában az erdélyi magyarság husvét határjáró szokását ismerettette s vele kapcsolatban röviden megemlékezett a husvét diérgő k hazalásáról is. Mivel a diérgő népszokásban a pogány eredetű keni és löködi (Udvarhely várm.) regulés elvezettek vélt töredéke lappang, tisztelettel kérem hazai néprajzunk barátait, hogy mind azt, a mit e tárgyról tudnak, a közég megjelölésével velem röviden közölni sziveskedjenek. Ha valak a népszokás körülménye leírását (a diérgő korának, aszámának, öltözökösének, megjelenése idejének, szerep ne-

veinek megjelölésével a főként mondó kák pontos bejegyzésével) juttatja bírtokomba, a közlő neve alatt, s a megfelelő tisztelet-díj kitalányosása mellett a M. Néprajzi Társaság havi értesítőjében fogom közze tenni. Budapest (Nemzeti Múzeum) 1900. április 13. Dr. S e b e s t y é n Gyula, a M. Néprajzi Társaság főtitkára.

Eladó bíka. Csik-Pálfaiván Sántha Ágostonnál egy igazolvánnyal ellátott két éves tenyészbika eladó.

HIVATALOS RÉSZ
Szám 6774—899.

II. a.
Csikvármegye törvényhatóságának szabályrendelete
Az iskolai rend védelme tárgyában.

1. §. A mennyiben súlyosb beszámítás alá eső bűnösekemény nem forog fenn, kihágást követ el és 100 koronáig terjedő pénzbüntetésre büntetendő:

a) A ki valamely nyilvános iskola tanhelyiségébe a tanítás ideje alatt engedelem nélkül jeltalauul bemegy és a tanítást megavaiótelével, vagy kőbeeszlóalával zavartja, vagy azáltal, hogy onnan az illető tanár, tanítól, vagy helyettesének felhívására sem távozik, vagy szándékolan bármily más módon megzavarja b) a ki az iskola bármily helyiségében a tanulóktól elvált erkölcsi telen vagy oly kifejezést használ, avagy oly magavaiótel-tanusít, mely a tanítól tekintélyét sérti, vagy kismébbíti.

2. §. Kihágást követ el és 100 koronáig terjedő pénzbüntetésre büntetendő az a szülő, gyám, vagy a tanulóra felügyeletet gyakorló személy, a ki a tanulókat megillető jogból a tanítól intézkedését tudva megüszíti, vagy a tanítványt az ily intézkedés iránti engedetlenégre rábírtja.

3. §. A pénzbüntetés a községi, (Csik-Szeredában a városi) iskola-alap javára fordítandó és behajthatatlanság esetén a 1879. XL. t. cz. 22., 29. és 80. §-ai szerinti elárására változtatandó.

4. §. A jelen szabályrendeletbe ütközö kihágások elbírálására illetékes hatóság: elsőfokban a járási főszolgabíró, (Csikvárosra rendezett tanácsu városban a rendőrkapitány), másod fokban az alapján, harmad fokban a m. kir. belügyminiszter.

A büntető eljárás az ügyre nézve érdekelte tanár, vagy tanító feljelentésére az illető tanítóséggal igazgató, az iskolavezető, vagy ennek előke felhatalmazása folytán indítható meg.

Kelt Csikvármegye törvényhatóság bizottságának Csik-Szeredában, 1890. évi október hó 10-án tartott ülésében.

Mikó Bálint főispán. Mihály Ferenc főjegyző.
Szám 20461 Magyar kir. belügyminiszter.
V. d.

Ezen szabályrendelet az 1879. évi XL. t. cz. 5. §-a alapján ezennel megérősitem.
Budapestben, 1900. évi március hó 12-én.

A miniszter helyett:
Jakabffy S. k. államtitkár.

17699. H. M. számhos.
XIV. 1900.

Pályázati hirdetés

a m. kir. honvéd főreáliskolában és a honvéd Ludovika-Akadémiában az 1900/1901. tanév kezdetén bötölendő államköltséges (teljesen díjmentes vagy féldíjmentes), továbbá alapítványos és fizetéses helyekre.

I. A helyek neme és száma.

As 1897-ik évi XXIII-ik törvényzikk értelmében szervezett honvéd nevelő és képző intézetek I. csoportjában, az 1900/1901. iskolai év kezdetén (a honvéd főreáliskolában szeptember 21-én) 50—60, részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes államköltséges, illetőleg alapítványos és fizetéses hely fog betöltetni.

Ezen helyek közül esik:

- a) a soproni honvéd főreáliskola I. évfolyamára:
- 20 teljesen díjmentes államköltséges hely,
- 21 alapítványos hely, és
- 9 részben féldíjmentes, részben fizetéses hely;
- b) a budapesti honvéd Ludovika-Akadémia I. évfolyamára:
- 13 teljesen díjmentes államköltséges hely,
- 20 alapítványos hely és
- 17 részben féldíjmentes, részben fizetéses hely.

A honvéd főreáliskola II. és III. évfolyamába rendszerint felvételnek nincsen helye; ezen évfolyamok csak azok helyek fognak betöltetni, melyek természetese fogytak (halálosa, elbocsátás stb.) következtében jutnak újrasedésbe.

II. Felvételi feltételek.

1. A pályázó magyar állampolgárága: igazolvandó a törvényhatóság vagy a járási tisztviselő által kiállított honosági bizonyítványával, a melyben a községi illetőség is kiteendő.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre: igazolvandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli (hadj. tengerészeti) tényleges állománybeli orvos által szabályszerűen kiállított orvosi véleményével; a beöltés pedig — a mennyiben azt az orvosi vélemény nem igazolvá — külön himnoldtáisi bizonyítványal.

3. A megkívánt előismeretek, és pedig: a) a honvéd főreáliskola I. és évfolyamába való felvételre: valamely közreáliskola (gymnasium, reáliskola, magyarországi polgári iskola, a flmei községi polgári iskola) IV-ik osztályának eredményes látogatása;

b) a honvéd Ludovika-Akadémia I. és évfolyamába való felvételre: valamely teljes közreáliskola (gymnasium, reáliskola) VIII-ik osztályának látogatása;

ezzen előismeretek igazolvandók az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év I. és II. tanítószerkeznák iskolai értesítőjével, továbbá legalább „elégleges” eredménnyel letett felvételi vizsga által.

4. Kifogástalan erkölcsi magavaiótel: igazolvandó erkölcsi bizonyítványal, azonban csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magavaiótele vonatkozó adat nem foglaltatott, vagy ha a beöltés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történtek.

5. A betöltött legkisebb és a tul nem haladott legmagasabb életkor, és pedig: a honvéd főreáliskola I. évfolyamába leendő beöltésre az elért 14-ik és a tul nem haladott 16-ik életév,

a Ludovika-Akadémia I. évfolyamába leendő beöltésre az elért 17-ik és a tul nem haladott 20-ik életév,

a mely megállapított életkor a felvételi év szeptember 1-ére vonatkosik.

Ezen életkor keresztlyvéllel vagy születési bizonyítványal igazolvandó.

As alapítványos helyekre pályázók részéről ezen kívül:

6. igazolvandó annak, hogy a pályázó az alapító oklevélben foglalt külvös feltételeknek is megfelel.

III. A kérvények benyújtása.

As államköltséges és fizetéses helyek elnyerését czélzó felvételi folyamodványokat — melyek mellékleteikkel együtt szabályszerűen btyegezendők — a m. kir. honvédség, a cs. és kir. közös hadsereg és a hadtengerészet személyei szolgálati uton az udvari, polgári állami és egyéb hivatalnokok pedig előjáró hatóságok utján azon honvéd kerületi parancsnokoknak terjesztik be, a melynek területén a folyamodó alkalmazva van, illetőleg lakik. Magán személyek folyamodványait a legközelebbi honvéd kerületi, illetőleg honvéd kiegészítő (ter.) parancsnokának nyújtják be.

Magyarországon kívül állomásozó katonai személyek folyamodványait előjáró katonai területi parancsnokságik, a Magyarországon kívül alkalmazott udvari és polgári állami hivatalnokok pedig előjáró hatóságik utján közvetlenül a honvédelmi miniszternek küldik be.

As államköltséges és fizetéses helyek elnyerését czélzó folyamodványok az előbb említett parancsnokokok által folyó évi május hó 15-ig Magyarországon kívüli helyekről a honvédelmi miniszterhez érkezé ily folyamodványok pedig május hó 31-ig fogadtatnak el.

A megállapított határidőn tul beérkező folyamodványok visszadatnak és nem vötnék figyelembe.

As alapítványos helyek elnyerését czélzó folyamodványok azon hatóságok, személyek küldendők meg, a mely (a ki) az alábbi kimutatásban megjelölöttek.

A kérvényekben kifejezés adandó annak, hogy a folyamodó az Utasítás a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd nevelő és képző intézetekbe” határozványait teljattmalug ismeri és kötelezi magát az ezen utasításban meghatározott valamennyi feltételek megfelelni.

Azon pályázók hosszattartású, a kiknek a testi alkalmasság és a sikeres felvételi vizsga feltétele alatt államköltséges vagy fizetéses helyek adományoztak, illetve a kik alapítványos helyekre bemutatattak, a honvéd kerületi vagy egyéb parancsnokokok által erről annak tudni

adása mellett értesítöttek, hogy mikor kell a pályásának az illető intésetben megjelenie.

Hasonló módon értesítöttek azok is, kiknek kérvénye nem vöttek figyelembe.

As elő sorban kijelölt pályázókon kívül, a betöltendő helyek aránya aszerint, néhányan másod sorban fognak kijelöltetni oly eszből, hogy az első helyeken kijelölt, de a felvételi vizsgát ki nem állotti, vagy te-ileg alkalmatlanok talált pályázók helyett pódlóg felvételre viszagra bocsátásának és ennek sikere esetében felvötessenek.

Miután azonban az említett pályázók felvötele biztos kltatása nem helyozhető, a asdlók gondoskodjanak, hogy flak a felvételi vizsgára be nem idöteztetik esetében, a polgári tanítószekbe, tanulmányik folytatására eszből kell idöben beiratásasnak.

IV. A felvételi vizsgák.

Minden pályázó ksvetlenül az illető intésetbe való beírtése után, testi alkalmassága tekintetében megvizsgáltatik.

A testi alkalmatlanságnak talált pályázók hozzattartósnak esonal visszadatnak, a testi alkalmatlanságnak minösítöket pedig felvételi vizsgát tesznek, a melynél a hosszattartók is jelen lehetnek.

As irásbelileg és szóbelileg megejelönd felvételi vizsgák a soproni honvéd főreáliskolában augusztus 27—31-ig, a budapesti honvéd Ludovika Akadémián pedig szeptember 16—20-ig tartatnak meg.

A felvételi vizsga magyar nyelven teendő le, melyet a pályázóknak oly mértben kell tudniok, hogy az eredményteljes oktatás lehetősége e tekintetben biztosítva legyen. A főreáliskola I. évfolyamába pályázók, a kik horvát tanyelvi iskolákat végeztek, a felvételi vizsgát több emlitett nyelven is lehetözik: a magyar nyelvnek nem tudása — a pályázóknak egyébként jó képessége és megfelelő előismeretei mellett — nem képez akadályt a felvételre.

V. Ellátási díj.

As ellátási díj a viszonyokhoz képest idönként újbl állapítatik meg. Jelenleg a honvéd főreáliskolában évi 800 korona, a Ludovika-Akadémiában évi 1600 korona.

Földíjmentes államköltséges helyért esen összegek fele fizetendő.

Esenkívül a főreáliskolában és a Ludovika-Akadémiába felvett minden pályázónak hosszattartói kötelezettségét vállalni tartoznak, hogy minden iskolai év kezdetén az illető intéset póntárba tanári gyánadt 28 koronát fizetessenek.

A földíjmentes, államköltséges és fizetéses növekedék ellátási díja az illető intéset póntárba felvételüként és előre fizetendő be. As első részletet mindjárt a pályázó felvötele alkalmával, illetőleg az iskolai év kezdetén, a második részletet pedig minden év március 1-én kell fizetni.

Kelt Budapestben, 1900. évi márcs, hó.

A m. kir. honvédelmi minisztertl.

Szám 3972.

Pályázati hirdetés.

A gyergyóeszmítől járási főszolgabírói által évi 2400 korona fizetés, 600 korona lodai általán és 334 korona vármegyei javadalmasaságjegybeiktöve, megírócsodván, a tavaszi törvényhatóságik kögnyűtellen választás utján be fog tártani. A kik ezen állást elyerni ohajják, felolvom, hogy az 1889. évi I. t-cikk értelmében felszerelt kérvényüket május hó 10-ig hozsán adják be.

Később beérkeztet folyamodványok figyelembe nem fognak vötetni.

Csik Szereda, 1900. évi apr. hó 12-én.

Beose Antal, alispán.

Laptulajdonos:
GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE

VERESS SÁNDOR dr.,
magyar tiszti orvos

orvosi rendelöje és fogorvosi műtermo

[32] 10—10 **Csik-Szeredában**

Nagy Ferenc dr. házában.

Rendszer orvosi tanácskozási idö naponta délután 2—3-ig. Fogorvosi és fogművelési rendelö idö naponta délelött 9—12-ig.

NEM HULL A HAJ, NINCSTÖBBE KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyögfikvionatom, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen megátolni a megkopasodást.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és pipereczikk-kereskedésben.

Főraktár: **Török József** gyógyszerértára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és veszerképviseletőség: **GÓTH GYULA**, illat- és pipereczikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Főter.

Vidéket megrendeléseket utánvöttel azonnal eszköbül:
Egyedüli készítő és széjjelküldési raktára: **Dobé Nándor**, ur, női és színházi fodrász, Budapest, Nefelejts-utca 27.

